

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026

Probă scrisă

ARHITECTURĂ

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 4 ore
- Se vor realiza, după caz, schițe și desene în creion negru, pix sau cerneală albastră.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Compoziția arhitecturală nu este un act arbitrar, ci rezultatul unui sistem coerent de decizii în care morfologia spațiului, proporțiile, lumina, culoarea și raportul cu scara umană se articulează într-un întreg. Arhitecții care au înțeles cel mai profund aceste legi nu le-au aplicat mecanic, ci le-au subvertit creator, obținând opere de o forță expresivă deosebită. Panteonul roman, cu oculusul său care măsoară timpul prin lumina solară, Le Corbusier cu modulorul său inspirat din proporțiile corpului uman sau Louis Kahn cu „ruinele împachetate în jurul unor clădiri” — fiecare dintre aceștia a demonstrat că stăpânirea datelor fundamentale ale spațiului arhitectural este condiția prealabilă oricărei libertăți creatoare autentice. Structurile naturale — de la spirala nautilus la hexagonul fagurilor de albine, de la ramificația dendritică la ritmul valului — au oferit arhitecturii, de-a lungul timpului, un repertoriu inepuizabil de principii compoziționale, traduse în forme, ritmuri și proporții cu rezonanță estetică profundă.

Pornind de la premisele de mai sus, realizați o analiză critică, în care să examinați modul în care datele fundamentale ale spațiului arhitectural — morfologie, compoziție, proporție, lumină și culoare — se constituie într-un sistem coerent de mijloace de expresie arhitecturală, ilustrat printr-un obiect de arhitectură la alegere.

În elaborarea acesteia, veți avea în vedere să:

- a. definiți conceptul de *spațiu arhitectural* și prezentați elementele sale fundamentale (morfologie, compoziție, scară, proporție, lumină, culoare);
- b. precizați 3 tipuri de relații în care se află cele 6 elemente de la punctul a), unele față de altele în cadrul unui proiect arhitectural;
- c. prezentați 5 elemente de morfologie arhitecturală (punct, linie, plan, volum, textură, ritm etc.), cu ilustrarea fiecărui element printr-un exemplu concret extras dintr-o operă de arhitectură recunoscută;
- d. prezentați 3 principii de compoziție în arhitectură (axialitate, simetrie, ritm, contrast, dominantă, echilibru etc.), cu exemplificarea fiecărui principiu printr-un caz concret;
- e. prezentați 3 principii de compoziție specifice urbanismului, cu exemplificarea fiecărui principiu printr-un caz concret;

- f. analizați o structură naturală la alegere (cochilia nautilus, fagurele de albine, cristalul de zăpadă, ramificația arborelui etc.) și descrieți modul în care principiile sale geometrice sau organice au fost preluate și interpretate în compoziția unui obiect de arhitectură sau a unui ansamblu urbanistic, prin identificarea explicită a 3 analogii formale și structurale;
- g. realizați o schiță grafică a obiectului de arhitectură sau a ansamblului urbanistic ales la punctul f), însoțită de o schemă comparativă între structura naturală și principiul compozițional arhitectural derivat din aceasta;
- h. descrieți conceptele: *măsură exterioară*, *măsură interioară* și *măsură absolută* în arhitectură, prin ilustrarea fiecărui concept printr-un exemplu;
- i. argumentați importanța raportului dintre scară și proporție în percepția estetică a spațiului;
- j. analizați rolul *luminii naturale* și al *culorii* ca instrumente de compoziție în spațiul arhitectural ales la punctul f), cu descrierea a 2 efecte spațiale sau emoționale produse de manipularea acestora cu raportare la intenția arhitectului acolo unde este documentată;
- k. prezentați 2 metode de reprezentare tridimensională (machetă fizică, randare digitală, perspectivă axonometrică etc.), cu precizarea a câte unui avantaj pentru fiecare, în procesul de proiectare și comunicare arhitecturală;
- l. prezentați 2 metode de reprezentare bidimensională (plan, secțiune, elevație, diagramă analitică etc.) ale spațiului arhitectural, cu precizarea a câte unui avantaj pentru fiecare, în procesul de proiectare și comunicare arhitecturală;
- m. formulați un punct de vedere personal cu privire la estetica arhitecturală și estetica urbană, cu precizarea modului în care cele 2 concepte se suprapun, se completează sau se află în tensiune, făcând referire la un exemplu de spațiu urban din România;
- n. precizați momentul curricular în care considerați oportună abordarea temelor legate de compoziția arhitecturală în predarea disciplinelor de specialitate (cu precizarea disciplinei, clasei, unității de învățare);
- o. propuneți o activitate didactică interdisciplinară, centrată pe studiul proporțiilor și al structurilor naturale în compoziția arhitecturală, cu precizarea titlului, a unui obiectiv urmărit, o resursă necesară și o modalitate de evaluare a competențelor dobândite;
- p. exprimați punctul dumneavoastră de vedere cu privire la tensiunea dintre rigoarea sistemelor compoziționale clasice (proporție, simetrie, ordine) și libertatea expresivă a arhitecturii contemporane, cu precizarea implicațiilor pedagogice: ce anume și cum anume ar trebui să transmitem elevilor conținuturile despre regulile compoziției arhitecturale, astfel încât ele să fie ușor asimilate de către aceștia.

Notă: În vederea notării se vor lua în considerare organizarea logică a expunerii și utilizarea limbajului de specialitate.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Din cadrul programei școlare în vigoare pentru disciplina *Studiul formelor și desenul*, clasa a X-a, aprobată prin ordin al ministrului nr.5210/25.09.2006, comentați conținutul învățării pentru formarea/dezvoltarea competenței:

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competente specifice	Continuturi
1.8. Identificarea tuturor relațiilor dintre elementele constitutive și ansamblu	• Raportul detaliu-ansamblu, în cadrul studiului.

În realizarea comentariului:

- a.** precizați 2 metode pe care le utilizați în activitatea didactică pentru formarea/ dezvoltarea competenței specifice din cerință;
- b.** argumentați alegerea fiecăreia dintre cele 2 metode precizate la punctul a);
- c.** descrieți forma de organizare a activității didactice pentru competența specifică din cerință;
- d.** argumentați corelația dintre forma de organizare a activității, precizată la punctul c), și specificul competenței 1.8;
- e.** descrieți o sarcină de lucru/exercițiu plastic concret prin care elevii exersează raportul detaliu-ansamblu, în cadrul studiului;
- f.** precizați o modalitate de diferențiere a sarcinii de lucru pentru elevii cu nivel diferit de achiziție a deprinderilor plastice;
- g.** formulați un criteriu de evaluare/un descriptor de performanță prin care verificați corectitudinea realizării raportului detaliu-ansamblu, în cadrul studiului, în lucrările elevilor;
- h.** menționați o dificultate întâlnită frecvent la elevi în redarea raportului detaliu-ansamblu, în cadrul studiului și o soluție didactică de remediere;
- i.** precizați 2 resurse didactice suplimentare (reproduceri, obiecte din natură statică, mulaje) utile pentru perceperea și redarea formelor în spațiul ambiental;
- j.** descrieți modalitatea de valorificare, la finalul activității, a lucrărilor realizate de elevi (expoziție tematică, portofoliu, discuție critică);
- k.** precizați 2 modalități de asigurare a feedback-ului formativ pe parcursul desfășurării activității practice;
- l.** menționați o conexiune interdisciplinară care sprijină formarea/dezvoltarea competenței specifice din cerință;
- m.** prezentați 2 mijloace de învățământ pe care le utilizați pentru formarea/dezvoltarea competenței specifice din cerință, precizând:
 - momentul lecției în care le integrați pe fiecare;
 - modul de integrare în lecție a celor 2 mijloace de învățământ.
- n.** prezentați 2 metode de evaluare eficiente pentru verificarea însușirii competenței specificate;
- o.** precizați rolul evaluării și funcțiile acesteia corelate cu dezvoltarea competențelor elevilor în învățarea disciplinelor de arhitectură.

Notă: În vederea notării, se vor lua în considerare organizarea logică a expunerii și utilizarea limbajului de specialitate.